

at dets Afhjælpning maatte var den vigtigste Opgave, som det paahvile Eiden at løse. Altsaa kan man ikke betvivle, at det vil være Klogt og rigtigt af en Regjering at sørge for og vistnok paa den antydede Maade sørge for, at den Pauperisme, som mere og mere udbreder sig, bliver bekæmpet. Men der er ogsaa en anden Betragtning, som gjør, at det maa paahvile Staten at sørge for, at den arbejdende Klasse bliver sat istand til at erhverve sig en selvstændigere Stilling, og det er den, at den menneskelige Natur jo er saaledes indrettet, at det at have en saa ugaranteret, en saa usikker Tilværelse, at man ikke veed, om man den Dag imorgen, naar Arbeidet slipper op, kan blive nødt til at give sig ind under Fattigvæsenet, dette, at skulle leve i Nuet, frister til at give efter f. Ex. for Drukkenstab. Det blev i det andet Thing igaar fremhævet, hvilken Landeplage Drukkenstaben er bleven i Danmark, og vi behøve ikke at gennemløse ret mange Kriminalberetninger for at overbevise os om, at det er saa; tager man f. Ex. den Morder, som forleden blev henrettet, vil man se, at det var Gang til Drukkenstab, der havde forledet ham til at begaa det gruelige Dobbeltmord, han forøvede. Det er altsaa klart, at naar man kan sætte Arbeideren istand til at faae Afgang til at erhverve sig en nogenlunde garanteret Stilling i sin Alverdom, vil den Spore til Virksomhed, som blev saa meget omtalt under forrige Sag, være tilstede i langt højere Grad, end den nu kan være tilstede, da Arbeideren maa sig sig selv, naar han tænker efter, at han næsten med Naturnødvendighed maa ende paa Fattigvæsenet, hvis han ikke bryr forinden. Det er altsaa klart, at man ved at træffe Foranstaltninger som dem, vi her foreslaa, vil kunne indvirke betydeligt ikke alene paa denne Klasse's Moralitet, men ogsaa paa dens Forhold lige overfor Loven. Det er nemlig saa, at det er den Klasse, som for det meste fylder Fængslerne, Sygehuse, vel ogsaa for en stor Del Sindssygeanstalterne og navnlig da Fattighusene, og kunde man komme saa vidt, at Tilgangen til disse Afbønder for den yderste menneskelige Glendighed bliver noget mindre stærk, end den nu er, tror jeg, at det var en Opgave at løse, en Opgave, som man ikke burde betænke sig paa at løse, selv om det kostede temmelig store Offre. Altsaa, jeg tror, at sand Klogskab, baade med Hensyn til Statens Sikkerhed og med Hensyn til Statens Opretholdelse af god Orden og Sædelighed i Samfundet vil opfordre til, at man lader Staten deltage i de Udgifter, som ville være fornødne for at kunne opnaa det her ved vor Forespørgsel antydede Gode. Men, vil man maasse sige, selv om der er nogen Grund til at Klogskabshensyn at komme den arbejdende Klasse til Hjælp, er det saa berettiget efter den gjældende Lov? Jeg skal heroverfor henlede Deres Opmærksomhed paa, mine Herrer, at vi udtrykkelig

have en Paragraf i vor Grundlov, der siger, at Enhver, som ikke kan ernære sig og Sine, har Ret til at blive forsynet af det Offentlige; det er Grundlovens § 84. Vil man nu end her maasse sige, at dette tyder hen paa den almindelige Fattigforespørgelse, som var gjældende paa den Tid, Grundloven blev givet, saa vil jeg dog der til svare, at der kan Intet være til Hinder for at forandre Lovgivningen og da navnlig Intet til Hinder for at træffe saadanne Bestemmelser, som gaa ud paa at sætte Folk istand til allerede i en yngre Alder at forebygge, at de komme til at lide Nød. Det er egentlig kun det, vi foreslaa, skal gøres. Stat og Kommune skulle forebygge, at Folk blive nødt til at gaa ind under Fattigvæsenet, naar de blive gamle. Det er saa fuldstændig foreneligt med Grundlovens § 84, ja, det er endog saa efter den hele Aand, hvori denne Paragraf er givet, en langt smukkere Udførelse af Tanken i Grundlovens § 84 end den i Paragrafens Ord strengt taget indeholdte, thi det er dog en for Befolkningens Selvfølelse langt sundere og nyttigere Maade at modtage Bidrag paa, nemlig som eventuelle Bidrag, end ved at opnaa direkte Understøttelse, naar den Befolkning er kommen i Nød. Altsaa, fra Lovgivningens Side kan der slet Intet være til Hinder for, at Staten her rækker dem en hjælpsom Haand. Men selv om det saaledes, vil man maasse svare, er formelt berettiget, at Staten træder til, er der saa nogen indre Berettigelse netop for denne Klasse i Samfundet til at blive taget i Betragtning? Ja, der maa vi ogsaa erindre, mine Herrer, at enhver Arbejder, i hvilket Fag det nu er, han virker, som Landarbejder, Fisker eller som Hødsomhelst, arbejder i Samfundets Tjeneste. De give Alle deres sulde Kraft hen i Samfundets Tjeneste, og vilde det da være rigtigt, naar Samfundet har benyttet og slidt dem op, saa at faste dem bort som en udpresset Citron? Er der da ikke en Ret ogsaa for disse Mennesker til, naar de have opbrugt deres Arbeidskraft i Samfundets Tjeneste, at faae Lov til at leve deres sidste Dage i en selvstændig Stilling og ikke blive satte ned i en ringere Klasse? Thi det er her med Rette idag udtalt, at det at komme paa Fattigvæsenet er en Nedsættelse i en Paria-klasse, og denne Klasse i Samfundet, Arbejderklassen, bidrager jo maasse nok saa meget som de andre Stænder til en væsentlig Del af Statsindtægterne, nemlig gennem Tolden. Tolden, som udgjør omtrent Halvdelen af vore Statsindtægter, indkommer ialtsald for en meget stor Del ved Forbrug i den arbejdende Klasse af Sukker, Tobak, Kaffe, Brændevin osv., navnlig Afgiften af denne sidste Artikel, der er saa høj, har desværre sin væsentligste Rilde fra denne Klasse af Samfundet. Altsaa i den Henseende kan man vist sige, at uagtet der ikke er den direkte Berettigelse, som der f. Ex. er for Embedsmændene, der engageres af Staten til at ud-